УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова приймальної комісії

Костянтин СУХИЙ
“ ” 2026 року

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття ступеня магістр
за освітньою програмою «Фізична терапія, ерготерапія»
Спеціальність: І7 Терапія та реабілітація
Спеціалізація: І7.01 Фізична терапія

Дніпро – 2026

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

ННІ «Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Рокутов С.В. – к.мед.н., доцент, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Афанасьєв С.М. – д.фіз.вих., професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Афанасьєва О.С. – к.фіз.вих., доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Проскура В.С. – к.мед.н., доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії

Програму схвалено на засіданні кафедри **Фізичної терапії, ерготерапії**

Протокол № 14 від «23» березня 2026 р.

Завідувач кафедри

Сергій РОКУТОВ

«23» березня 2026 р.

Програма погоджена групою забезпечення якості освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності І7 «Терапія та реабілітація».

Протокол № 6 від «27» березня 2026 р.

Гарант освітньої програми

Сергій АФАНАСЬЄВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступні іспити для вступників, які прагнуть навчатись за РВО «Магістр» за спеціальністю «Терапія та реабілітація» проводяться з метою визначення їх ступеня готовності до засвоєння дисциплін, що передбачені навчальним планом вищого навчального закладу та самостійної наукової і практичної діяльності для засвоєння сучасних технологій фізичної терапії та при виконанні досліджень для написання кваліфікаційних робіт.

Вступні іспити проводяться у форматі тестування, що спрямовано на визначення рівня професійної компетентності вступників у сфері реабілітації, галузі «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» щодо вмісту, структури, функцій, принципів, методичних основ фізичної терапії хворих при найбільш поширених захворюваннях, причин та клінічних проявів хвороб, показань та протипоказань для використання засобів фізичної терапії на всіх етапах відновного періоду, а також клініко-фізіологічного обґрунтування застосування реабілітаційних заходів, загальних принципів функціональної діагностики, техніки безпеки при застосуванні фізіотерапевтичних процедур.

Знання цих положень стає основою подальшої поглибленої підготовки фахівців в галузі «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення» за РВО «Магістр».

Програма вступних іспитів для здобуття рівня вищої освіти «Магістр» сформована на основі Галузевого стандарту підготовки бакалаврів зі спеціальності «Терапія та реабілітація». Знання її основних положень створює необхідні передумови і умови для професійного зростання і вдосконалення фахівця, визначає професійну та наукову його компетентність.

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ

Модуль 1. Вступ до фізичної терапії, основи медичної етики

1. Вступ до фізичної реабілітації. Поняття «реабілітація», основні її напрямки. Фізична терапія, її загальні принципи. Періоди та етапи фізичної терапії. Активні, пасивні та психологічні засоби фізичної терапії. Терапевтичні вправи як основний засіб фізичної терапії. Історія розвитку фізичної терапії. Основні та додаткові засоби фізичної терапії. Форми, методи та методичні принципи фізичної терапії. Загальні показання та протипоказання до призначення засобів терапевтичних вправ. Механізми лікувальної дії фізичних вправ. Класифікація фізичних вправ. Основні принципи підбору і дозування фізичних вправ. Режими рухової активності на стаціонарному, амбулаторно-поліклінічному та санаторно-курортному етапах відновного лікування, їх завдання та зміст залежно від періоду фізичної терапії. Особливості складання схем та орієнтованих комплексів терапевтичних вправ. Фізична терапія з урахуванням толерантності до фізичних навантажень.

Модуль 2. Масаж

2. Прийоми масажу: види, методика і техніка виконання. Прийоми масажу: види, методика і техніка виконання. Особливості застосування загального і часткового масажу, самомасажу. Техніка і методика виконання прийому погладжування. Техніка і методика виконання прийому розтирання. Техніка і методика виконання прийому розминання. Техніка і методика виконання прийому вібрації. Особливості застосування загального і часткового масажу, самомасажу.

3. Спортивний масаж. Методика і техніка виконання. Особливості масажу окремих частин тіла. Методика і техніка виконання масажу окремих частин тіла (голова, шия, обличчя, нижні та верхні кінцівки). Методика і техніка виконання масажу окремих частин тіла (спина, поперекова зона, живіт, передня поверхня тулуба). Методика і техніка

виконання різновидів спортивного масажу (тренувального, попереднього, відновлювального).

Модуль 3. Реабілітаційний масаж

4. Форми та методи реабілітаційного масажу. Форми, методи реабілітаційного масажу. Реабілітаційний масаж в поєднанні з фізичними методами лікування. Протипоказання до призначення реабілітаційного масажу.

5. Реабілітаційний масаж при травматичних ушкодженнях. Реабілітаційний масаж при забиттях. Реабілітаційний масаж при розтягненнях зв`язок суглобів. Реабілітаційний масаж при травматичних ушкодженнях кінцівок. Реабілітаційний масаж при травматичних ушкодженнях тулуба та живота. Реабілітаційний масаж при опіках та відмороженнях.

6. Реабілітаційний масаж при захворюваннях опорно-рухового апарату.

Реабілітаційний масаж при переломі хребта (без/з порушенням цілісності спинного мозку. Реабілітаційний масаж при сколіозі та плоскостопості.

7. Реабілітаційний масаж при захворюваннях серцево-судинної системи.

Реабілітаційний масаж хворих у післяінфарктному стані. Реабілітаційний масаж при гіпертонічній хворобі. Реабілітаційний масаж при гіпотонічній хворобі. Лікувальний масаж при стенокардії. Реабілітаційний масаж при пороках серця.

8. Реабілітаційний масаж при захворюваннях органів дихання.

Реабілітаційний масаж при бронхіальній астмі. Реабілітаційний масаж при пневмонії. Реабілітаційний масаж при емфіземі легень.

9. Реабілітаційний масаж при захворюваннях органів травлення.

Реабілітаційний масаж при хронічному гастриті. Реабілітаційний масаж при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки. Реабілітаційний масаж при хронічних колітах та дискінезії харчового каналу. Реабілітаційний масаж при порушенні моторної функції товстої кишки.

10. Реабілітаційний масаж при порушеннях обміну речовин.

Реабілітаційний масаж при подагрі. Реабілітаційний масаж при ожирінні. Реабілітаційний масаж хворих на цукровий діабет.

11. Реабілітаційний масаж при захворюваннях сечостатевої системи.

Реабілітаційний масаж при захворюваннях нирок. Реабілітаційний масаж при захворюваннях сечового міхура. Реабілітаційний масаж при захворюваннях сечоводів.

12. Реабілітаційний масаж при захворюваннях нервової системи.

Реабілітаційний масаж при інсульті. Реабілітаційний масаж при паралічах.

Модуль 4. Фізична терапія в клініці (травми і захворювання опорно-рухового апарату)

13. Фізична терапія в травматології. Фізична терапія при травмах та пошкодженнях верхніх кінцівок.

Фізична терапія в травматології. Класифікація травм. Поняття про травматичну хворобу та її ускладнення. Особливості відновлення після травм воєнного часу. Фізична терапія при пошкодженнях кісток плечового поясу і верхніх кінцівок. Фізична терапія при пошкодженнях суглобів верхніх кінцівок та плечового поясу.

14. Фізична терапія при травмах та пошкодженнях нижніх кінцівок, хребта і тазу.

Фізична терапія при пошкодженнях кісток нижньої кінцівки. Фізична терапія при пошкодженнях суглобів нижніх кінцівок. Фізична терапія при пошкодженнях сухожильно-зв’язувального апарату нижніх кінцівок. Фізична

терапія при переломах та інших травмах хребців. Фізична терапія при переломах кісток тазу.

15. Фізична терапія в ортопедії.

Фізична терапія при дефектах постави та плоскостопості. Фізична терапія при сколіотичній хворобі. Фізична терапія при остеохондрозі та артрозах. Фізична терапія при артритах.

16. Фізична терапія при опіках і відмороженнях та при ампутаціях кінцівок.

Основні клінічні прояви і методи комплексного лікування опікової хвороби. Методи і засоби фізичної терапія при відмороженнях. Поняття про ампутації, види, способи, етапи проведення, ускладнення. Особливості фізичної терапія хворих після ампутації кінцівок.

17. Основні принципи реабілітації спортсменів при пошкодженнях і захворюваннях опорно-рухового апарату

Основні принципи реабілітації спортсменів при пошкодженнях і захворюваннях опорно-рухового апарату. Особливості фізичної реабілітації спортсменів в залежності від різноманітності використання засобів і методів реабілітації.

Модуль 5. Фізична терапія в клініці (захворювання внутрішніх органів та нервової системи)

18. Фізична терапія при захворюваннях серцево-судинної системи. Механізми реабілітаційної дії фізичних вправ та завдання ФТ при захворюваннях серцево-судинної системи. Засоби фізичної терапія при захворюваннях серцево-судинної системи, показання і протипоказання до терапевтичних вправ. Фізична терапія при атеросклерозі, гіпертонічній хворобі, ішемічній хворобі серця. Клініко фізіологічне обґрунтування реабілітаційної дії фізичних вправ при ішемічній хворобі серця. Визначення толерантності до фізичного навантаження та функціонального класу

ішемічної хвороби серця. Рухові режими хворих на стенокардію на різних етапах реабілітації. Фізична терапія хворих на інфаркт міокарда на різних етапах відновлення. Фізична терапія при запальних хворобах серця. Фізична терапія при нейроциркуляторній дистонії. Фізична терапія хворих з варикозним розширенням вен. Фізична терапія при хронічній ішемії кінцівки. Фізична терапія хворих на облітеруючий ендартеріїт.

19.Фізична терапія при захворюваннях дихальної системи. Характеристика обструктивних і необструктивних захворювань бронхолегеневої системи. Завдання і принципи фізичної реабілітації хворих на пульмонологічну патологію. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапія при захворюваннях дихальної системи, показання та протипоказання до призначення терапевтичних вправ. Характеристика дихальних вправ, які використовуються при патології органів дихання. Диференційований вибір дихальних та гімнастичних вправ залежно від механізму обструкції, порушень ритму і стереотипу дихання.

Рухові режими під час ФТ при захворюваннях органів дихання. Фізична терапія при бронхіті та бронхоектатичній хворобі. Особливості фізичної терапії при бронхіальній астмі. Фізична терапія при негоспітальній пневмонії, пневмосклерозі, емфіземі легенів. Фізична терапія при плевриті. Особливості фізичної терапії при абсцесах легенів.

20. Фізична терапія захворювань органів травлення сечовидільної, ендокринної систем. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при захворюваннях органів травлення, показання та протипоказання до призначення терапевтичних вправ. Завдання та особливості фізичної терапії при гастроезофагеальній хворобі, хронічному гастриті, виразковій хворобі шлунка і дванадцятипалої кишки, захворюваннях жовчовивідних шляхів та кишок.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при хронічний хворобі нирок та сечокам’яній хворобі, показання та протипоказання до ФТ, особливості методики терапевтичних вправ.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при цукровому діабеті, показання та протипоказання до ФТ, особливості методики терапевтичних вправ.

21. Фізична терапія в абдомінальній та кардіохірургії. Особливості фізичної терапії хворих на захворювання нервової системи.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини. Основні завдання, показання та протипоказання, форми та особливості методики терапевтичних вправ у передопераційний і післяопераційний періоди. Фізична терапія після апендектомії, грижосічення, холецистектомії, рухові режими на різних етапах реабілітації.

Основні завдання, показання та протипоказання, форми та особливості методики терапевтичних вправ у передопераційний і післяопераційний періоди в кардіохірургії. Фізична терапія після реваскуляризації коронарних судин. Фізична терапія після операцій на клапанному апараті серця.

Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної терапії при порушеннях мозкового кровообігу. Основні завдання, показання та протипоказання, форми та особливості методик фізичної терапії при захворюваннях нервової системи, обумовлених порушеннями мозкового кровообігу.

Модуль 6. Основи фізіотерапії

22. Принципи застосування фізіотерапевтичних методів в системі фізичної реабілітації хворих при найбільш поширених захворюваннях внутрішніх органів, опорно-рухового апарату, центральної і периферичної нервової системи

Основні задачі та принципи фізіотерапії. Застосування електричного струму та електромагнітних полів у комплексі реабілітаційних заходів. Лікувальне застосування електромагнітних коливань оптичного діапазону.

Лікувальне застосування природних факторів. Сумісність та послідовність застосування фізіотерапевтичних процедур.

Модуль 7. Основи патології

23. Основи загальної патології. Загальне вчення про патологію та здоров'я. Загальне вчення про хворобу: причини та умови її виникнення, класифікація, перебіг та наслідки хвороб. Вчення про патогенез. Реактивність та резистентність. Роль спадковості та конституції в патології. Механізми поновлення функцій. Компенсаторно-пристосувальні реакції.

Загальна характеристика дистрофій, їх види. Порушення білкового, жирового та вуглеводного обміну. Стромально-судинні дистрофії.

24. Типові патологічні процеси. Загальна характеристика запалення. Стадії запалення. Уявлення про фагоцитоз. Симптоми запалення. Форми запалення. Поняття про лихоманку. Етіологія і патогенез лихоманки. Стадії лихоманки. Обмін речовин при лихоманці. Робота органів і систем при лихоманці. Біологічне значення лихоманки. Розлади водно-електролітного обміну (дисгідрії): зневоднення, набряки. Зміни розподілу і обсягу води в організмі людини. Втрати і потреба у воді організму людини в нормі і при патології. Види зневоднення і причини їх розвитку. Патологія периферичного кровообігу: артеріальна гіперемія, тромбоз, емболія, ішемія, венозний застій крові, стаз в мікросудинах. Патологія імунної системи: імунодефіцитні стани, реакції гіперчутливості, алергія, аутоімунні розлади.

25. Типові форми патології серцево-судинної системи. Коронарна недостатність. Розлади серцевого ритму. Серцева недостатність.

26. Типові форми розладів зовнішнього дихання. Типи порушень альвеолярної вентиляції. Порушення перфузії. Порушення вентиляційно-перфузійної відповідності. Порушення дифузії кисню і вуглекислого газу через альвеолярно-капілярну мембрану. Розлади регуляції зовнішнього дихання.

27. Патологія травлення, сечовидільної та ендокринної систем. Типові форми патології органів травлення. Дисфункції стравоходу. Порушення травлення в шлунку. Порушення моторики шлунка і процесів всмоктування. Порушення бар'єрної функції шлунка. Розлади травлення у кишечнику. Печінкова недостатність. Види жовтяниць, механізми їх розвитку.

Етіологія захворювань нирок. Патогенез розладів екскреторної функції нирок. Види ниркової патології. Ниркова недостатність. Уремія. Нефролітіаз. Прояви ниркової патології.

Етіологія і патогенез ендокринних розладів. Етіологія, патогенез, ускладнення цукрового діабету. Ожиріння: форми, етіологія, патогенез, зміна фізіологічних функцій.

Модуль 8. Основи функціональної діагностики

28. Завдання та методи функціональної діагностики. Діагностика функціонального стану інтегративних фізіологічних систем організму. Методи вимірювання щільності кісткової тканини Біохімічні маркери кісткового метаболізму. Дослідження рухливості суглобів. Типи порушень рухливості суглобів. Дослідження функції м'язової системи і нервово-м'язового апарату.

Методи функціональної діагностики стану серцево-судинної системи. Електрокардіографія. Холтерівське моніторування ЕКГ серця. Фонокардіографія. Інвазивне електрофізіологічне дослідження. Радіонуклидні методи діагностики. Навантажувальна ехокардіографія. Позитронна емісійна комп'ютерна томографія. Функціональна діагностика стану судин.

Показники вентиляційної здатності легень та методи їх діагностики. Показники газообміну та їх діагностика. Дослідження насичення артеріальної крові киснем. Дослідження функціонального стану дихальної системи за допомогою радіоактивних ізотопів.

Класифікація методів функціональної діагностики стану нервової системи. Електроенцефалографія. Магнітоенцефалографія. Реоенцефалографія. Електронейроміографія. Метод викликаних потенціалів.

Функціональні методи дослідження дихальної системи в клініці і спорті. Апаратура для дослідження здатності легень та методи їх діагностики.

29. Основні принципи оцінки рівня здоров'я, фізичної роботоспроможності та функціональних резервів організму. Поняття про функціональне навантаження. Цілі, завдання, показання та протипоказання до проведення навантажувального тестування. Вимоги, що пред'являються до проведення навантажувального тестування. Характеристика тестів для дослідження функціональної здатності стану організму. Методики проведення навантажувального тестування.

Поняття про дозоване фізичне навантаження. Велоергометрія: мета проведення, способи дозування навантаження, методика виконання. Тредміл-тест: мета проведення, протоколи дозування навантаження, методика виконання, інтерпретація результатів.

Поняття про здоров'я та його складові. Комплексна оцінка рівня здоров'я. Поняття про рівні здоров'я. Кількісна оцінка рівня фізичного здоров'я.

Література

1. Абрамов В.В., Клапчук О.Б., Неханевич О.Б. та ін. Фізична реабілітація, спортивна медицина: національний підручник для студ. вищих мед. навч. закладів /за ред. професора В.В. Абрамова та доцента О.Л. Смирнової. Дніпропетровськ, 2014. 456 с.
2. Атаман О. В. Патофізіологія: у 2-х т.: підручник / О. В. Атаман ; Міністерство охорони здоров'я України. - Вінниця : Нова книга. - Т. 1 : Загальна патологія. -3-є вид.- 2018. - 580 с.
3. Атаман О. В. Патофізіологія: у 2-х т.: підручник / О. В. Атаман; Міністерство охорони здоров'я України. - Вінниця : Нова книга. - Т. 2

:Патологія органів і систем. -3-є вид.- 2019. - 448 с. 3
4. Атаман, О. В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях : навчальний посібник / О. В. Атаман. - 6-те вид. - Вінниця : Нова книга, 2021.-568 с.
5. Богдановська Н. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії: підруч. для здобувачів ступеня вищ. Освіти магістра спец. "Фізична терапія, ерготерапія" / Н. В. Богдановська, І. В. Кальонова. - Суми :Унів. кн., 2020. - 328 с.
6. Вакуленко Д.В. Інформаційні технології у лікувальнореабілітаційному масажі : навчальний посібник / Д.В. Вакуленко, Л. О. Вакуленко. – Тернопіль : ТНПУ, 2019, 68 с.
7. Вакуленко Л.О. Реабілітаційний масаж / Л.О.Вакуленко, Г.В. Прилуцька, Д.В. Вакуленко та ін. – Тернопіль, Урмедкнига, 2018. –430 с.
8. Григус І. М. Фізична реабілітація при захворюваннях дихальної системи: навч. посіб. - Львів: Новий світ-2000, 2020. - 170 с.
9. Закон України. Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2021, № 8, ст.59)
10. Клапчук В. В. Функціональна діагностика при фізичній реабілітації та оцінці її ефективності: Навчальний посібник / В. В. Клапчук, А. В. Єрмолаєва. Запоріжжя : Національний університет «Запорізька політехніка», 2022. 75 с. ISBN 978-617-529-358-4
11. Клименко М.О. Патофізіологія. Ч. 1 Загальна патофізіологія: навчальний посібник / Клименко М.О., Шевченко О.М.-Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2019.-388 с.
12. Клименко М.О. Патофізіологія. Ч. 2 Патофізіологія органів та систем: навчальний посібник / Клименко М.О., Шевченко О.М.- Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2021.-352 с.
13. Лянной Ю. О. Основи фізичної реабілітації: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной; ред. Ю. О. Лянной. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
14. Майкова Т.В., Афанасьєва О.С. Основи ерготерапії. Підручник. Дніпро:Журфонд, 2018. – 275 с.
15. Методичні рекомендації до дисципліни «Вступ до спеціальності»/ Укл. О.С. Афанасьєва. – Дніпро, 2017. – 34 с.
16. Неврологія: підручник / І.А. Григорова, Л.І. Соколова, Р.Д. Герасимчук та ін. — 3-є видання. Київ: Медицина, 2020.640 с. затверджено МОН України ISBN: 978-617-505-777-3
17. Основи патології за Роббінсоном. Переклад 10-го англ. видання

Robbins Basic Pathology 2018 р.: У 2 т. — Т.2 / За ред. В. Кумар, К. Аббас, С.Астар; Наукові редактори перекладу професори: І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко - К., 2019
18. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред. Л.О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль :Укрмедкнига: ТДМУ. 2020. 372 с.
19. Перелік рекомендованих інструментів оцінювання функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я особи. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 20 листопада 2024 року № 1946
20. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: навч. посіб. / [Н. А. Добровольська та ін.; під ред. Н. А. Добровольської та ін.]; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. - Київ: Гельветика, 2020. - 367 с.
21. Протокол надання реабілітаційної допомоги пацієнтам з коронавірусною хворобою (covid-19) та реконвалесцентам. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.04.2021 № 771
22. Стандарт медичної допомоги Опіки. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 09 жовтня 2023 року № 1767
23. Стандарт реабілітаційної допомоги надання реабілітаційної допомоги при травмах спинного мозку. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 20 жовтня 2025 року № 1601
24. Фізична терапія в клініці внутрішніх хвороб : навч. посіб. Для студентів 1 курсу магістратури ІІІ медичного факультету в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / Н.І. Капшитар [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2022. – 172 с.
25. Цанько І. І., Антонова-Рафі Ю.В., Куріло С. М., Данько Д. І. Методи обстеження в фізичній терапії, ерготерапії: навчальний посібник (Електронне мережне навчальне видання). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2023. 162 с.